Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Angela Furdui

Dosarul nr. 2a-2738/25
(2-24121752-02-2a-30072025)

D E C I Z I E

4 februarie 2026 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ana Panov
Judecători Elena Bolocan și Svetlana Vîșcu

Grefier Victoria Chirilov

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de către Bivol Roman,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bivol Lucia împotriva lui Bivol Roman, intervenient accesoriu autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 mai 2025, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Bivol Lucia împotriva lui Bivol Roman, intervenient accesoriu autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,-

A C O N S T A T A T :

Pretențiile reclamantului:

La 24 octombrie 2024, Bivol Lucia prin intermediul avocatului Gherman Lilia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bivol Roman, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și a cheltuielilor de judecată

În motivarea acțiunii a menționat că, la 30 octombrie 2004 a fost încheiată căsătoria dintre Bivol (Coadă) Lucia și Bivol Roman, fiind înregistrată de către OSC Buiucani, mun. Chișinău și trecută în Registrul de stare civilă cu ***** fapt confirmat prin certificatul de căsătorie seria *****

A evocat că, fiind în relație de căsătorie s-au născut doi copii, dintre care unul minor, *****, născută la *****, fapt confirmat prin copia certificatului de naștere seria ***** eliberat la *****.

La fel a afirmat că, la data depunerii prezentei acțiuni, copilul comun minor ***** avea vârsta de 13 ani, împliniți, și domiciliază împreună cu reclamanta, la domiciliul acesteia din *****.

Succesiv, a relatat că, din anul 2022 între soți au apărut divergențe majore, pârâtul fiind mai mult plecat din casa familială, domiciliul acestuia nefiind cunoscut reclamantei.

A mai notat că, după radierea vizei de domiciliu din str. Vissarion Belinski, nr. 67, ap. 48, mun. Chișinău, Bivol Roman nu a întreprins măsurile de rigoare pentru înregistrarea acesteia în imobilul proprietate comună a soților din *****. Faptul radierii vizei de domiciliu a pârâtului din 24 iunie 2022 îl probează prin copia răspunsului nr.02-2-12523 din 29 august 2024 a Departamentului acte de identitate, cetățenie și evidență a populației din cadrul Agenției Servicii Publice privind viza de domiciliu al pârâtului Bivol Roman.

A opinat că, aceste divergențe majore, care au degenerat în ultimul timp în acte de violență în familie din partea pârâtului Bivol Roman, soldate cu apelarea reclamantei la serviciul de urgență 112, nu mai pot fi înlăturate în careva mod și că continuarea relației de căsătorie dintre soți este cu totul imposibilă. Unica soluție legală de încetare a acestei situații este desfacerea căsătoriei pe cale judecătorească, având în vedere că pârâtul manifestă o atitudine nepăsătoare atât pentru restabilirea relațiilor normale de familie, precum și pentru o eventuală procedură de divorț pe cale amiabilă, printr-un acord autentificat notarial.

La fel a evidențiat că, soții locuiesc mai mult separat, iar copilul minor *****, locuiește permanent cu mama sa - reclamanta Bivol Lucia, în apartamentul din *****.

A specificat faptul că, condițiile de trai ale mamei corespund cerințelor necesare care să permită creșterea, educarea și întreținerea copilului său, motiv pentru care solicită ca creșterea și educația fiicei minore să-i fie încredințată ei, cu stabilirea pe cale judecătorească a domiciliului minorei ***** la domiciliul mamei sale.

Adițional a reliefat că, având în vedere și faptul că pârâtul nu are venituri regulate, a considerat că Bivol Roman datorează plata pensiei de întreținere a copilului minor comun *****, până la atingerea majoratului acesteia, în sumă fixă de 5000 lei, cu indexarea corespunzătoare a sumei pe durata executării hotărârii judecătorești.

A concluzionat că, cererea este întemeiată pe faptul că pârâtul nu participă benevol la întreținerea copiilor comuni, inclusiv, la întreținerea copilului minor, și a refuzat semnarea unui acord privind plata pensiei de întreținere minorei *****.

Pe cale de consecință, ținându-se cont de starea materială și familială a ambilor părinți, a solicitat ca instanța de judecată să dispună încasarea din contul lui Bivol Roman a pensiei de întreținere în sumă fixă, în cuantumul indicat în cererea de chemare în judecată, sumă suficientă pentru participarea echitabilă a pârâtului la cheltuielile suportate de către celălalt părinte pentru dezvoltarea și creșterea minorei de 13 ani, cu domiciliul în mun. Chișinău.

În această ordine de idei, a accentuat faptul că conform datelor Biroului Național de Statistică cuantumul minimului de existență pentru copii cu vârsta cuprinsă între 7 și 17 ani, în orașele mari din Republica Moldova, în cel de-al doilea semestru al anului 2023 constituie 3613,7 lei, or nivelul de trai al soților depășește și a depășit constant nivelul minimului de existență în Republica Moldova, motiv pentru care desfacerea căsătoriei urmată de o

eventuală scădere a nivelului de trai al copilului minor ar putea influența negativ dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

În drept, și-a întemeiat cererea în baza art. art. 37 alin. (1), 63 alin. (1)-(2), 74, 76 Codul familiei și art. art. 94 alin. (1), 96 alin. (1), (1^1) Cod de procedură civilă.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 mai 2025, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Bivol Lucia, prin intermediul avocatului Gherman Lilia împotriva lui Bivol Roman, autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și a cheltuielilor de judecată.

S-a desfăcut căsătoria între Bivol Lucia și Bivol Roman, încheiată la OSC sectorul Buiucani, mun. Chișinău, la 30 octombrie 2004, înscrierea fiind trecută în registrul de stare civilă cu nr. 493.

S-a stabilit domiciliul copilului minor : *****, născută la ***** cu mama Bivol Lucia.

S-a încasat de la Bivol Roman în beneficiul lui Bivol Lucia pensie pentru întreținerea copilului minor : *****, născută la ***** în mărime bănească fixă de 3000 (trei mii) lei lunar, începând cu 24 octombrie 2024 și până la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat de la Bivol Roman în beneficiul lui Bivol Lucia cu titlu de cheltuieli de judecată pentru taxa de stat suma de 700 (șapte sute) lei, pentru taxa de timbru suma de 200 (două sute) lei și pentru asistență juridică suma de 7000 (șase mii) lei și pentru furnizarea informației ASP în suma de 180 (una sută optzeci) lei, iar în total suma de 8080 (opt mii optzeci) lei.

S-a încasat de la Bivol Roman taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 1489,96 (una mie patru sute optzeci și nouă lei și nouăzeci și șase bani) lei, pentru cerința cu privire la încasarea pensiei de întreținere de la care reclamanta este scutită prin lege.

S-a încasat de la Bivol Roman și Bivol Lucia taxa de stat pentru eliberarea certificatului de divorț câte 250 % unități convenționale de la fiecare, ce constituie suma de 125 (una sută douăzeci și cinci) lei.

În rest, pretențiile reclamantei Bivol Lucia împotriva lui Bivol Roman s-au respins.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că familia Bivol s-a destrămat, părțile au viziuni contrare asupra modului și principiilor de conviețuire, mai mult că atât Bivol Lucia cât și Bivol Roman nu mai locuiesc împreună, iar căsnicia acestora nu mai poate fi păstrată. Totodată a constat că, reclamanta a insistat asupra admiterii acestei pretenții, iar pârâtul a recunoscut-o, respectiv instanța de fond a considerat că la caz s-a justificat temeinicia acestui capăt de cerere și necesitatea admiterii acestuia.

Cu referire la stabilirea domiciliului copilului, instanța de fond a reținut că, Bivol Roman și-a manifestat acordul în ce privește determinarea domiciliului copilului minor *****, născută la ***** cu mama Bivol Lucia.

La fel, instanța de fond a constatat cu referire la pretenția privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor în mărime fixă de 5000 lei până la atingerea majoratului că urmează a fi admisă parțial în cuantum de 3000 lei lunar, or în lipsa probelor întru confirmarea faptului că pârâtul Bivol Roman este angajat oficial în câmpul muncii și că ar

avea venituri regulate stabile, sumă de 3000 lei lunar v-a fi una echitabilă și de natură să contribuie la asigurarea necesităților materiale corespunzătoare a minorei, ținându-se cont de vârsta ultimei, deoarece doar în acest mod, copilul poate avea careva premise pentru întreținerea, dezvoltarea armonioasă și educația corespunzătoare.

Subsidiar, cu privire la solicitarea de compensare a cheltuielilor de judecată, prima instanță a constatat că reclamanta a suportat cheltuieli în vederea achitării taxei de stat în cuantum de 700 lei și taxa de timbru în cuantum de 200 lei, suma de 180 lei pentru furnizarea informației de către Agenția Servicii Publice, cheltuieli care au fost încasate din contul pârâtului în beneficiul reclamantei. La fel a mai reținut instanța de fond că, reclamanta Bivol Lucia a suportat și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 7000 lei, cheltuieli reale, necesare și rezonabile ce urmează să fie compensate de către Bivol Roman.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 mai 2025, Bivol Roman la 17 iunie 2025, a declarat apel împotriva acesteia, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, Bivol Roman a menționat că, hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 mai 2025 este ilegală şi neîntemeiată, or circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţa le-a considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, şi respectiv concluziile primei instanţe expuse în hotărâre sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

A susținut că, instanţa în mod neîntemeiat a compensat din contul său cheltuielile de asistenţă juridică suportate de reclamantă în mărimea indicată în hotărâre, or partea reclamantă nu a probat caracterul necesar şi rezonabil al acestora, nu a fost prezentat un act de recepţionare a serviciilor juridice prestate şi o descriere detaliată a acţiunilor întreprinse de avocat cu cuantificarea financiară a acestora, din care să rezulte caracterul real şi rezonabil al acestora.

A afirmat că, a fost minţit, furat de soţia sa Bivol Lucia și fratele său după ce i-a încredinţat tot ce a muncit timp de 25 ani. A mai precizat că, intimata a dus maşina în valoare de 17 000 într-o direcţie necunoscută fără înştiinţarea sa, iar apoi a depus prezenta acțiune, spunând tot felul de minciuni împreună cu avocata ei.

În contextul celor expuse, a declarat că, cheltuielele de judecată, inclusiv pensia alimentară nu corespunde venitului său personal.

Valorificându-și dreptul instituit la art. 186 Cod de procedură civilă, intimata Bivol Lucia, fiind asistată de avocatul Gherman Lucia la 20 ianuarie 2026 a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de apel declarată de către Bivol Roman ca fiind nefondată.

În susținerea referinței a menționat că, din analiza argumentelor invocate de către apelantul Bivol Roman, se deduce că ultimul s-a limitat doar la invocarea pretinselor încălcări, fără a concretiza care anume circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei nu ar fi fost dovedite cu probe veridice și suficiente și care anume concluzii a instanței de fond ar fi în contradicție cu circumstanțele cauzei, precum și care ar fi aceste circumstanțe.

La fel, a punctat că, potrivit alegațiilor apelantului precum că, instanța de fond neîntemeiat ar fi compensat cheltuielile intimatei suportate în cadrul examinării cauze în instanța de fond, iar intimata nu ar fi dovedit caracterul necesar și rezonabil al acestora, nu ar fi prezentat un act de recepție a serviciilor juridice și nu ar fi prezentat o descriere detaliată a acțiunilor întreprinse de avocat, din care să rezulte caracterul real și rezonabil al acestora. Sub acest aspect, a evidențiat că, contrar afirmațiilor apelantului Bivol Roman, la materialele cauzei pendinte este anexată cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată, cu descrierea detaliată a acțiunilor întreprinse de avocatul Gherman Lilia.

Astfel, a specificat că, cuantumul cheltuielilor de asistență juridică, în sumă totală de 7180 lei, este compus din cheltuielile de asistență juridică suportate de intimată în instanța de fond după cum urmează: 5180 lei- taxă fixă pentru pregătirea, redactarea și depunerea cererii de chemare în judecată; 180 lei- costul procedurii de interpelare a ASP privind domiciliul apelantului Bivol Roman; 2000 lei- taxa de participare a avocatului la două ședințe de judecată, petrecute în cadrul examinării cauzei civile.

Pe cale de consecință, a declarat că, instanța de fond corect a admis capătul de cerere formulat de Bivol Lucia cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul examinării în fond a prezentei cauze civile, care au fost reale, necesare și rezonabile, fiind probate exclusiv prin bonul de plată anexat la materialele cauzei.

Prin referința asupra cererii de apel, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sect. Buiucani a solicitat, ca la pronunțarea hotărârii să se țină cont în exclusivitate de interesul superior al copilului *****, născută la *****.

În ședința judiciară în instanța de apel, apelantul Bivol Roman, a solicitat admiterea apelului declarat în sensul formulat.

În ședința judiciară în instanța de apel, intimata Bivol Lucia cât și reprezentantul acesteia avocatul Gherman Lilia, fiind legal citate despre locul, data și ora ședinței, nu s-au prezentat, însă prin referința depusă, au solicitat examinarea cererii de apel în lipsa lor.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sect. Buiucani, nu s-a prezentat în ședința de judecată a instanței de apel, procedura de citare fiind respectată.

Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților care nu s-au prezentat. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de Bivol Roman ca fiind nefondat și pasibil de a fi respins, cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Din textul art.240 alin. (1) Cod de procedură civilă se desprinde că, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin. alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Totodată, Colegiul civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Așadar, Colegiul civil verificând în raport cu prevederile art.art.238-241 Cod de procedură civilă, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or instanţa de fond corect a elucidat şi constatat circumstanțele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei în vederea admiterii parțiale a acțiunii din speță, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

În această ordine de idei, Colegiul Civil reţine că, obiectul prezentei cereri de chemare în judecată î-l constituie pretențiile privind desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, Colegiul civil constată că instanţa de judecată ierarhic inferioară, în mod just a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor reclamantei Bivol Lucia.

Probatoriul administrat în speță atestă că, la 30 octombrie 2004, a fost încheiată căsătoria dintre Bivol (Coadă) Lucia și Bivol Roman, fiind înregistrată de către OSC Buiucani, mun. Chișinău și trecută în Registrul de stare civilă cu ***** fapt confirmat prin certificatul de căsătorie seria *****

La fel, după cum rezultă din materialele cauzei din această căsătorie Bivol (Coadă) Lucia și Bivol Roman sunt părinții a doi copii, dintre care unul minor, *****, născută la *****, fapt confirmat prin copia certificatului de naștere seria ***** eliberat la ***** (f.d. 12).

De asemenea, s-a mai stabilit că, între soţi nu există un acord cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor – fiica *****, născută la *****, motiv pentru care reclamanta a solicitat în instanță determinarea locului de trai al acesteia şi respectiv încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copilului de la celălalt părinte.

La fel se atestă că, soții locuiesc mai mult separat, iar copilul minor *****, locuiește permanent cu mama sa, reclamanta Bivol Lucia, în apartamentul din *****.

Instanța de apel reține că, prin definiție, căsătoria este o uniune liber consimțită și nici o persoană nu poate fi impusă să încheie sau să păstreze o căsătorie împotriva voinței sale, în contextul în care, dreptul la viață privată și de familie presupune atât dreptul de a încheia o căsătorie, cât și dreptul de a o desface.

Din punct de vedere legal, căsătoria este un act juridic și o instituție care reglementează drepturile și obligațiile soților.

Conform articolului 48 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, familia se întemeiază pe căsătoria liber consimţită între bărbat şi femeie, pe egalitatea lor în drepturi şi pe dreptul şi îndatorirea părinţilor de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor.

Potrivit art. 2 alin. (3) al Codului familiei, relaţiile familiale sânt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

În acest sens, Colegiul accentuează că, în condiţiile nerespectării acestor principii, soţii dispun de oportunitatea desfiinţării căsătoriei în temeiurile şi condiţiile statuate de Codul familiei, drept care nu poate fi limitat sub nici o condiţie.

Conform art. 6 din Codul familiei, (1) persoanele fizice își realizează de sine stătător drepturile ce le aparțin şi iau naștere din relațiile familiale, dacă prezentul cod nu prevede altfel; (2) realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor familiale nu trebuie să lezeze drepturile, obligațiile, libertățile şi interesele legitime ale altor membri ai familiei şi ale altor persoane.

Potrivit articolului 33 alin. (2) din Codul familiei, căsătoria poate înceta prin divorţ (desfacere), în baza cererii unuia sau a ambilor soţi ori a tutorelui soţului declarat incapabil.

În conformitate cu art.37 alin. (1) și (3) din Codul Familiei, dacă soţii au copii minori comuni şi nu au ajuns la un acord privind întreţinerea, educaţia şi domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorţ al unuia dintre soţi, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 36 alin. (2) şi a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească. Instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile.

Pornind de la normele precitate, instanța de apel reține că pe parcursul căsniciei, relațiile matrimoniale dintre soți s-au deteriorat, astfel că nu mai există posibilitatea reluării

relațiilor de familie. Având în vedere că, conviețuirea părților în calitate de soți și păstrarea familiei acestora în continuare sunt imposibile, instanța de fond în mod just a ajuns la concluzia privind desfacerea căsătoriei. Totodată, se atestă că măsurile de împăcare și termenul acordat de instanță în acest sens, nu au dat efecte, respectiv, la caz, soluția privind desfacerea căsătoriei este una justă și adoptată în conformitate cu exigențele prevăzute de lege.

Totodată instanța de apel învederează că în conformitate cu prevederile art.37 alin. (1) și (3) din Codul Familiei, dacă soţii au copii minori comuni şi nu au ajuns la un acord privind întreţinerea, educaţia şi domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorţ al unuia dintre soţi, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 36 alin. (2) şi a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească. Instanţa judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sînt imposibile.

Pornind de la normele precitate, instanța de apel reține că pe parcursul căsniciei, relațiile matrimoniale dintre soți s-au deteriorat, astfel că nu mai există posibilitatea reluării relațiilor de familie. Având în vedere că, conviețuirea părților în calitate de soți și păstrarea familiei acestora în continuare sunt imposibile, instanța de fond în mod just a ajuns la concluzia privind desfacerea căsătoriei. Totodată, se atestă că măsurile de împăcare și termenul acordat de instanță în acest sens, nu au dat efecte, respectiv, la caz, soluția privind desfacerea căsătoriei este una justă și adoptată în conformitate cu exigențele prevăzute de lege.

Cu referire la pretenția privind stabilirea domiciliului copilului minor, instanța de apel reliefă următoarele:

În acord cu prevederile art.63 alin. (1)-(3) Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținându-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani). În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.). La determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți.

Din conținutul dispoziției legale enunțate, instanța de apel reține că, unul dintre criteriile pentru determinarea domiciliului copilului minor este posibilitatea părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.).

Colegiul civil reține că, în prezent copilul minor ***** a.n. ***** locuiește cu mama, Bivol Lucia, în mun. Chișinău, *****.

La fel, instanța de apel constată că, potrivit Avizului cu privire la situația copilului nr. 362 din 3 ianuarie 2025, întocmit de DPDC sect. Buiucani, mama Bivol Lucia dispune de condiții necesare pentru creșterea și îngrijirea copilului minor *****, a.n. *****(f.d. 34-35).

Așadar, având în vedere faptul că mama dispune de condiții adecvate de trai și educare a copilului fapt constatat de către autoritatea tutelară, Colegiul consideră că prima instanță

corect și întemeiat a admis și cerința reclamantei/intimatei în partea stabilirii domiciliului copilului minor *****, născută la *****, cu mama – Bivol Lucia.

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel reține că în temeiul cu art. 51 alin. (1), (3) Codul familiei, se consideră copil persoana care nu a atins vârsta de 18 ani (majoratul). Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului. Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii şi conştiinței, la apărarea demnității și onoarei.

Cu referire la pretenția privind încasarea pensiei de întreținere, Colegiul civil, reține că:

În corespundere cu prevederile art. 58 alin. (1) Codul familiei, părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Totodată, potrivit art.60 din același cod, părinții au dreptul și sânt obligați să-și educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separate. Părinții poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane.

Art. 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15.09.1994 privind drepturile copilului prevede că, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Conform art. 74 alin.(1) Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Potrivit art.75 Codul familiei, (1) pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulți copii. (2) Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinților, de alte circumstanțe importante. (3) În cazul în care unii copii rămîn cu un părinte, iar alţii – cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.

În acord cu dispozițiile art.76 alin.(1) și (2) Codul familiei, (1) în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu şi/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2) Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părților, de alte circumstanțe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Analizând conținutul normelor legale precitate cât și suportul probatoriu anexat la dosar, precum şi nevoile crescute impuse de necesitatea asigurării pentru minori a celor mai

bune condiţii pentru o dezvoltare armonioasă şi pentru o bună educaţie, și ținând cont de faptul că reclamanta Bivol Lucia, prin cererea sa de chemare în judecată a invocat că pârâtul/apelant Bivol Roman nu acordă ajutor material pentru întreținerea copilului minor *****, Colegiul civil consideră că prima instanță corect a admis și pretenția reclamantei/intimate cu privire la încasarea de la Bivol Roman în beneficiul Bivol Luciei a pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născută la ***** în mărime bănească fixă de 3000 (trei mii) lei lunar, începând cu 24 octombrie 2024 și până la atingerea majoratului de către copil.

La acest capitol, Colegiul judiciar consideră oportun de a face referire şi la Declaraţia drepturilor copilului din 1959 unde este precizat că: „Copilul se va bucura de o protecţie specială şi i se vor oferi facilităţi prin lege şi prin alte mijloace menite să-i asigure o dezvoltare fizică, mentală, spirituală şi socială normală, în condiţiile libertăţii şi demnităţii. În adoptarea legilor necesare realizării acestui scop se va avea în vedere interesul superior al copilului”.

Concomitent, potrivit art. 3 alin. (1) din Convenţia cu privire la drepturile copilului, în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

Această concluzie derivă și din prevederile art. 18 alin.(1) al Convenţiei internaţionale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care statuează că statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

O reglementare similară se regăsește și în art.27 alin.(2) din Convenţie, care statuează că părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Prin urmare, Colegiul civil respinge ca neîntemeiate criticile aduse de către Bivol Roman hotărârii primei instanțe, or, acestea sunt însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere și nu pot duce la admiterea apelului, în condițiile în care se insistă asupra reaprecierii probelor și circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de judecată.

Cu referire la afirmația apelantului că pensia alimentară stabilită în mărime fixă nu corespunde cu venitul său, Colegiul notează că partea nu a prezentat în corespundere cu prevederile art. 118 alin.(1) Cod de procedură civilă, probe care să confirme circumstanțele invocate în condițiile în care starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieții decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei.

La acest segment, instanța de apel subliniază că, părinţii vor fi obligaţi la asigurarea unui nivel de trai suficient copiilor săi minori, pornind de la interesul primordial al copilului, iar acest cuantum nu ar crea dificultăți la încasarea pensiei de întreținere şi este în interesul

major al copilului, fiind în drept să fie asigurați din punct de vedere material în deplină măsură şi fără nicio restricție sau condiționare.

În finalitatea celor relatate supra, Colegiul judiciar conchide că suma de 3 000 lei lunar, cu titlu de pensie de întreținere a copilului minor ***** este necesară pentru a asigura acesteia o dezvoltare fizică, intelectuală, spirituală şi socială la un nivel respectiv, și pentru a nu leza interesele ei.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, *Colegiul reține că*, potrivit art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă, care reglementează că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată.

În temeiul prevederilor art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plata reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Din considerentele enunțate, Colegiul consideră că instanța de fond just a încasat de la Bivol Roman, în beneficiul lui Bivol Lucia cu titlu de cheltuieli de judecată pentru taxa de stat suma de 700 (șapte sute) lei, pentru taxa de timbru suma de 200 (două sute) lei și pentru furnizarea informației ASP în suma de 180 (una sută optzeci) lei, pentru pretenția privind încasarea pensiei de întreținere reclamanta este scutită prin efectul legii.

În acord cu dispozițiile art. 96 alin. (1), alin. (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

În acest sens, Colegiul civil subliniază că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării cauzelor civile, reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a cauzei.

Cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Aici necesită a fi evidenţiat că pentru a determina cuantumul compensației acordate și pentru a face o apreciere corectă, se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei;

c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

În contextul dat, Completul de judecată reține că la examinarea cauzei în prima instanță, reclamanta Bivol Lucia a beneficiat de servicii juridice prestate de avocatul Gherman Lilia, împuternicită prin mandatul avocațial seria MA nr.1906641 din 20 august 2024 (f. d. 10).

Tot, din actele cauzei rezultă că Bivol Lucia a achitat Cabinetului avocatului Gherman Lilia, suma de 7000 lei, se confirmă prin ordinul de plată seria GL nr/312102 din 20 aprilie 2024 (f. d. 44) și ordinul de plată seria GL nr.312129 din 19 mai 2025 (f. d. 43).

Respectiv, Colegiul civil consideră că instanța de fond corect a admis cheltuielile de asistență juridică suportate de către Bivol Lucia, or suma solicitată în mărime de 7 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este reală, necesară şi rezonabilă, reieșind din complexitatea cauzei, timpul şi volumul serviciilor prestate de avocat.

La caz, nu pot fi reținute criticele apelantului Bivol Roman precum că, instanța de fond neîntemeiat ar fi compensat cheltuielile suportate în cadrul examinării cauzei, iar intimata nu ar fi dovedit caracterul necesar și rezonabil al acestora, nu ar fi prezentat un act de recepție a serviciilor juridice și nu ar fi prezentat o descriere detaliată a acțiunilor întreprinse de avocat, din care să rezulte caracterul real și rezonabil al acestora.

În contextul dat, Colegiul subliniază că, contrar afirmațiilor apelantului Bivol Roman, la materialele cauzei pendinte este anexată cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată, cu descrierea detaliată a acțiunilor întreprinse de avocatul Gherman Lilia (f.d. 40-41).

Astfel, se constată cert că, cuantumul cheltuielilor de asistență juridică în sumă totală de 7180 lei, este compus din cheltuielile de asistență juridică suportate de intimată în instanța de fond după cum urmează: 5180 lei- taxă fixă pentru pregătirea, redactarea și depunerea cererii de chemare în judecată; 180 lei- costul procedurii de interpelare a ASP privind domiciliul apelantului Bivol Roman; 2000 lei- taxa de participare a avocatului la două ședințe de judecată, petrecute în cadrul examinării cauzei civile.

În conexiunea celor relatate, Colegiul Civil reiterează că, instanța de fond corect a admis capătul de cerere formulat de Bivol Lucia cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul examinării în fond a prezentei cauze civile, care au fost

reale, necesare și rezonabile, fiind probate exclusiv prin bonul de plată anexat la materialele cauzei.

Reieșind din cele expuse mai sus, în condițiile în care hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant nu sunt de natură să răstoarne soluția criticată, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art. 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel declarată de către Bivol Roman.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 mai 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bivol Lucia împotriva lui Bivol Roman, intervenient accesoriu autoritatea tutelară Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Buiucani cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ana Panov

Judecători Elena Bolocan

Svetlana Vîșcu